

Επανατοποθετούνται οι αρχαιότητες στον Σταθμό Βενιζέλου του μετρό Θεσσαλονίκης

2023/04/21 13:32 στην κατηγορία ΜΜΜ

Εντός του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος εξελίσσεται η διαδικασία της επανατοποθέτησης των αρχαιοτήτων που αποσπάστηκαν προσωρινά, κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών, στον Σταθμό Βενιζέλου του μετρό Θεσσαλονίκης.

Την ικανοποίησή τους για την πορεία των εργασιών επανατοποθέτησης εξέφρασαν η υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη, και ο υφυπουργός Υποδομών Γιώργος Καραγιάννης, σε αυτοψία τους στον Σταθμό Βενιζέλου.

Όπως δήλωσε η κα Μενδώνη, «Όταν το 2020 ξεκινήσαμε την προσωρινή απόσπαση των αρχαιοτήτων στο Σταθμό Βενιζέλου, είχαμε δεσμευτεί ότι εντός συγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων οι αποσπασθείσες αρχαιότητες θα επέστρεφαν στην ακριβή τους θέση, με βάση τις αρχές της επιστήμης και της δεοντολογίας, αποτελώντας ένα μοναδικό μνημειακό σύνολο εντός του κελύφους του Σταθμού. Δύο χρόνια μετά, και νωρίτερα από τον αρχικό προγραμματισμό, αποδεικνύεται ότι είμαστε συνεπείς.

Με απόλυτο σεβασμό στο θεσμικό πλαίσιο και στο νόμο για την Προστασία των Αρχαιοτήτων, αλλά και στις ανάγκες της Θεσσαλονίκης και των κατοίκων της, ολοκληρώνουμε ένα εξαιρετικά σύνθετο αρχαιολογικό έργο στον αστικό ιστό της Θεσσαλονίκης, ανάλογο του οποίου δεν έχει υλοποιηθεί έως σήμερα. Εκπονήθηκαν πληρέστατες μελέτες για όλα τα αναγκαία και εκ του νόμου προβλεπόμενα στάδια, για όλη την διαδικασία της απόσπασης και της επανατοποθέτησης των αρχαιοτήτων υπό την συνεχή και αδιάλειπτη εποπτεία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης και την στενή συνεργασία των συναρμοδίων Διευθύνσεων του ΥΠΠΟΑ.

Το σύνολο των μελετών έτυχε των θετικών γνωμοδοτήσεων του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, αλλά και της θετικής κρίσης της ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, στο οποίο προσέφυγαν όσοι ιδεοληπτικά αντιμάχονταν την κατασκευή του σταθμού και την ολοκλήρωση του έργου.

Όσοι εγκαινιάζαν μουςαμάδες και όσοι θεωρούσαν ως μελέτες ανυπόγραφα σκαριφήματα. Χάρη στην καθημερινή συστηματική συνεργασία του υπουργείου Πολιτισμού με την Αττικό Μετρό και τους συνεργάτες της δημιουργείται, στη Θεσσαλονίκη, στο πλαίσιο της κατασκευής ενός μεγάλου και σύνθετου τεχνικού

έργου, μια σχολή για την διαχείριση, την τεκμηρίωση, την προστασία, την ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος.

Διασώζουμε και αναδεικνύουμε τα τεκμήρια της μακράς ιστορικής διαχρονίας της πόλης -από την ίδρυσή της από τον Κάσσανδρο μέχρι τους τελευταίους αιώνες- με πρωτόπορες και καινοτόμες λύσεις, αξιοποιώντας σύγχρονες τεχνικές και τεχνολογίες. Η Θεσσαλονίκη, στο τέλος του 2023, θα έχει την πρωτιά, καθώς θα διαθέτει ένα εκτεταμένο αρχαιολογικό χώρο ενταγμένο στο κέλυφος του σταθμού. Δείχνουμε έμπρακτα τον σεβασμό μας στο παρελθόν, στο παρόν και στο μέλλον της πόλης και στους πολίτες της».

Αντίστοιχα, ο κ. Καραγιάννης, δήλωσε «Με την επιστροφή των αρχαιοτήτων στον Σταθμό Βενιζέλου πετυχαίνουμε ένα σημαντικό ορόσημο για το μετρό της Θεσσαλονίκης. Η μεγάλη αυτή επιχείρηση εξελίσσεται με τη μέγιστη προσοχή από την Αττικό Μετρό για την ανάδειξη των αρχαιοτήτων και ουσιαστικά της μεγάλης ιστορίας της πόλης. Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα, η επανατοποθέτηση των αποσπασμένων αρχαιοτήτων στον Σταθμό Βενιζέλου θα έχει ολοκληρωθεί έως το τέλος Νοεμβρίου του 2023.

Ταυτόχρονα, έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή της αποβάθρας του, η τοποθέτηση της επιδομής εκατέρωθεν αυτής, καθώς και η ρευματοδότησή της. Πλέον, έχουμε παραλάβει και τους 18 υπερσύγχρονους συρμούς χωρίς οδηγό, ενώ πραγματοποιούνται δοκιμαστικά δρομολόγια σε όλο το μήκος της βασικής γραμμής.

Κάνουμε, λοιπόν, πραγματικότητα, αυτό που κάποιοι ισχυρίζονταν ότι ήταν ανέφικτο γιατί πιστεύουμε ότι τα μεγάλα τεχνικά έργα όπως είναι το μετρό της Θεσσαλονίκης μπορούν να συνυπάρξουν με τις αρχαιότητες αρκεί να υπάρχει η πολιτική βούληση και η τεχνογνωσία ώστε να επιτυγχάνονται πρακτικές και εφαρμόσιμες λύσεις. Η Θεσσαλονίκη θα έχει ένα από τα πιο σύγχρονα Μετρό της Ευρώπης, όπως ακριβώς είχαμε δεσμευτεί».

Ιστορικό

Στον σταθμό Βενιζέλου η ανασκαφική έρευνα περατώθηκε στις 31 Ιουλίου 2022 και η επανατοποθέτηση, η οποία ήταν προγραμματισμένη για τις 31 Μαρτίου 2023, άρχισε νωρίτερα από το χρονοδιάγραμμα, στις 23 Μαρτίου.

Σύμφωνα με την απόφαση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, οι αρχαιότητες που αποσπάστηκαν επανατοποθετούνται σε ποσοστό 92%.

Για την απόσπαση ακολουθήθηκε συγκεκριμένη μεθοδολογία, με πλήρη τήρηση των κανόνων της τέχνης και της επιστήμης, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας, της μοναδικότητας και της σπουδαιότητας του συγκεκριμένου εγχειρήματος.

Η πρώτη φάση της ανασκαφής στον Σταθμό Βενιζέλου ολοκληρώθηκε το 2012, με την αποκάλυψη τμήματος της πόλης της ύστερης αρχαιότητας και των βυζαντινών χρόνων. Η πρώτη φορά που εισήχθη το θέμα του Σταθμού Βενιζέλου στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο για να γνωμοδοτήσει για την τύχη των αρχαιοτήτων ήταν τον Ιανουάριο του 2013, οπότε αποφασίστηκε η απόσπαση και η επανατοποθέτηση τους στο ίδιο ή άλλο μέρος. Τον Σεπτέμβριο του 2019, η Αττικό Μετρό έφερε στο υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού πρόταση για απόσπαση των αρχαιοτήτων, σε αντίθεση με την απόφαση η οποία είχε ληφθεί το 2017, οι αρχαιότητες να παραμείνουν κατά χώραν. Η έκθεση αυτή, ήταν υπογεγραμμένη από το σύνολο των στελεχών της εταιρείας, σε αντίθεση με όσα οποία κατατέθηκαν το 2017 και επί των οποίων γνωμοδότησε το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, πρωτοφανώς, χωρίς να υπάρχει καμία υπογραφή στις μελέτες. Τον Δεκέμβριο του 2019 το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο γνωμοδότησε υπέρ της λύσης, η οποία κατατέθηκε για προσωρινή απόσπαση και επανατοποθέτηση. Η Υπουργική Απόφαση που εκδόθηκε τον Μάρτιο του 2020 προσεβλήθη στο ΣτΕ. Η επιλογή της συγκεκριμένης μεθοδολογίας, που προστατεύει και αναδεικνύει τις αρχαιότητες, δικαιώθηκε στη συνέχεια από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, τον Δεκέμβριο 2022, με την απόρριψη των αιτήσεων ακυρώσεων, που είχαν ασκηθεί από συλλόγους και ιδιώτες.

Στον Σταθμό Βενιζέλου τεκμηριώνεται με απόλυτο τρόπο το σύνολο των παλαιότερων υποδομικών και χρονικών φάσεων της Θεσσαλονίκης, από τα ελληνιστικά χρόνια. Με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε, ερευνήθηκαν άγνωστα έως πρόσφατα αρχαιολογικά πεδία καθώς, μετά την απόσπαση των στρωμάτων της ύστερης αρχαιότητας ερευνήθηκαν αρχαιότητες των ρωμαϊκών χρόνων. Η έκταση του Σταθμού Βενιζέλου είναι 1.260 τ.μ. όμως η αρχαιολογική έρευνα κάλυψε τουλάχιστον 3.500 τ.μ. Αποκαλύφθηκε η ιδρυτική φάση της πόλης του Κασσάνδρου, η οποία αναπτύχθηκε σύμφωνα με το Ιπποδάμειο σύστημα, στους ίδιους οδικούς άξονες, με μικρές μετατοπίσεις. Αποκαλύφθηκαν τα στρώματα της ελληνιστικής και ρωμαϊκής κεντρικής οδού, η οποία στα νότια πλαισιωνόταν με την πεσοστήρικτη στοά, που εξασφάλιζε την πρόσβαση προς την οικοδομική νησίδα.

Στην αυτοψία παρόντες ήταν ο γενικός γραμματέας Πολιτισμού Γιώργος Διδασκάλου, η προϊσταμένη της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Έλενα Κουντούρη, η προϊσταμένη της Διεύθυνσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων Τζούλια Παπαγεωργίου, ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων Θέμης Βλαχούλης, η προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης Μπεττίνα Τσιγαρίδα, καθώς και

υπηρεσιακά στελέχη του υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Παρόντες ήταν, επίσης, ο πρόεδρος της Αττικό Μετρό Νίκος Ταχιάος και ο διευθύνων σύμβουλος Νίκος Κουρέτας.